

Proefproces BSA gewenst

Voor bachelorstudenten van de Erasmusuniversiteit (EUR) geldt de regel dat ze via een Bindend Studie-Advies (BSA) uit de opleiding worden verwijderd als ze het eerstejaarsprogramma niet binnen twaalf maanden voltooid hebben. Het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO) stelde onlangs dat deze regel wellicht in strijd met de wet is, omdat de wet wel ruimte laat voor heenzending wegens ongeschiktheid maar niet voor heenzending wegens een laag studietempo.¹ Erasmus Magazine publiceerde daarop een hoofdredactioneel commentaar (19/11/2015, p.3):² wordt het niet tijd voor een proefproces om definitief duidelijkheid te krijgen over de vraag hoe de wettelijke regels inzake het Bindend Studie-Advies geïnterpreteerd moeten worden?³

Het probleem is evenwel dat voor een proefproces een proefkonijn vereist is: welke eerstejaarsstudent is bereid de kastanjes uit het vuur te halen? Volgens mij moet het een student zijn van wie ieder normaal mens zal beamen dat hij of zij geschikt is voor de desbetreffende studie en dat hij of zij de driejarige bachelorstudie met een vertraging van maximaal één jaar zal kunnen afronden. Bovendien is een voorwaarde dat hij of zij geen beroep kan doen op dispensatie wegens persoonlijke omstandigheden (bv. ziekte, zwangerschap of familieomstandigheden).⁴ Verder heeft het proefkonijn een sponsor nodig die bereid is de griffierechten en de advocatenkosten te betalen of die eventueel zelfs als medebelanghebbende procespartij optreedt. Ik denk dan dat drie strategieën op hun haalbaarheid onderzocht moeten worden.

Strategie I:

Student heeft (incl. eventuele vrijstellingen) 50 studiepunten behaald. Hij krijgt (omstreeks 1 augustus?) een negatief studieadvies en moet de opleiding dus verlaten. Samen met zijn advocaat tekent hij daartegen beroep aan bij het lokale College van Beroep voor de Examens (CBE/eur).⁵ Hij dringt bij het College op de hoogste spoed aan. Na ontvangst van de negatieve beschikking tekent hij daartegen beroep aan (wederom samen met zijn advocaat) bij het landelijke College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO).⁶ Tegelijkertijd vraagt hij dat College om een voorlopige voorziening, opdat hij zijn opleiding in afwachting van de rechterlijke uitspraak kan vervolgen (op dezelfde wijze als medestudenten die met succes dispensatie wegens persoonlijke omstandigheden hebben verkregen). Hij schrijft zich opnieuw bij zijn oude opleiding in en wacht het vonnis af.

Het risico van deze strategie is dat de voorlopige voorziening wellicht niet vóór 1 september wordt afgegeven, waardoor hij zijn EUR-studie niet per 1 september kan hervatten. Bovendien loopt hij het risico een studiejaar te verspelen als hij door het CBHO in het ongelijk wordt gesteld.

Strategie II:

Student heeft (incl. eventuele vrijstellingen) 50 studiepunten behaald in de EUR-propedeuse Nederlands Recht. Hij krijgt (omstreeks 1 augustus?) een negatief studieadvies en moet de opleiding dus verlaten. Hij besluit óm te zwaaien naar de Vrije Universiteit om zijn opleiding Nederlands Recht te vervolgen. Hij kan daar vrijstellingen aanvragen op grond van bij de EUR behaalde programmaonderdelen, tenzij hij aldaar een negatief studieadvies aan de broek heeft gekregen.⁷ Hij eist dus van CBE/eur het negatieve studieadvies ongedaan te maken en gaat in beroep bij CBHO als CBE/eur die eis ongegrond verklaart.

Deze strategie is onhaalbaar omdat het zeer onwaarschijnlijk is dat we een EUR-student kunnen vinden die naar de VU wil omzwaaien, te meer daar het vermelde voorbehoud niet geldt voor omzwaaiers naar bijvoorbeeld Nederlands Recht in Leiden.

Strategie III:

Student volgt de EUR-deeltijdopleiding Nederlands Recht. Aan het eind van het eerste jaar heeft hij (incl. eventuele vrijstellingen) slechts 30 i.p.v. de minimaal vereiste 37,5 propedeusepunten behaald.⁸ Ook is het mogelijk dat hij aan het eind van het tweede jaar niet aan de tweede voortgangseis voldoet: hij heeft

¹ <https://www.erasmusmagazine.nl/2015/10/20/rechter-twijfelt-aan-nominaal-is-normaal/> (20/10/2015)
<https://www.erasmusmagazine.nl/2015/10/26/erasmus-universiteit-twijfelt-niet-aan-nominaal-is-normaal/> (26/10/2015)
<https://www.erasmusmagazine.nl/2015/10/27/universiteit-schikt-zaak-over-bindend-studieadvies/> (27/10/2015)

² <https://www.erasmusmagazine.nl/magazines/em-3-promoveren-in-vier-jaar-dat-lukt-zelden/> (19/11/2015, p.3)

³ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0005682/Hoofdstuk7/Titel1/Paragraaf1/Artikel78b/> (WHW art. 7.8b)

⁴ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0006152/#Hoofdstuk2>

⁵ http://www.eur.nl/essc/rechtspositie/in_beroep_bij_het_cbe/

⁶ <http://www.cbho.nl/over-cbho/>; N.B. tegen een vonnis van het CBHO is geen hoger beroep of cassatie mogelijk!

⁷ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/transfer-van-studiepunten/> (22/3/2015)

⁸ http://www.esl.eur.nl/fileadmin/ASSETS/frg/onderwijs/pdf2012/OER_BA_Rechtsgeleerdheid_2015.pdf (art. 51 lid 2)

slechts 52,5 i.p.v. de vereiste 60 propedeusepunten behaald. Zodra één van beide malheurs optreedt, krijgt hij (omstreeks 1 augustus?) een negatief studieadvies en moet hij de deeltijdopleiding dus verlaten. Samen met zijn advocaat tekent hij daartegen beroep aan bij het lokale College van Beroep voor de Examens (CBE/eur). Hij dringt bij het College op de hoogste spoed aan. Na ontvangst van de negatieve beschikking tekent hij daartegen beroep aan (wederom samen met zijn advocaat) bij het landelijke College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO). Tegelijkertijd vraagt hij dat College om een voorlopige voorziening, opdat hij zijn opleiding in afwachting van de rechterlijke uitspraak kan vervolgen (op dezelfde wijze als medestudenten die met succes dispensatie wegens persoonlijke omstandigheden hebben aangevraagd). Hij schrijft zich opnieuw bij zijn oude opleiding in en wacht het vonnis af.

Deze strategie lijkt het meest haalbaar. In de casus die dit jaar speelde, ging het om een studente die drie studies tegelijk deed en die aan het eind van haar tweede verblijfsjaar in de deeltijdopleiding Nederlands Recht 15 propedeusepunten tekort kwam.⁹ Het had als een prachtig proefproces kunnen dienen, ware het niet dat het CBHO een procesrechtelijke reden aanvoerde om haar in het gelijk te stellen en niet aan haar inhoudelijke argumentatie toekwam.

Vorbereidende actie:

Maar op dit moment is het allerbelangrijkst dat er sponsors in beweging komen: één of meer organisaties die voor de belangen van studenten in het hoger onderwijs opkomen en die bereid zijn actie te voeren tegen de neiging van universiteiten en hogescholen BSA-normen in te voeren van meer dan 45 studiepunten voor het eerste verblijfsjaar in de propedeuse. Een norm van 45 studiepunten betekent dat men ongeveer één jaar studievertraging aanvaardbaar acht voor een voltijdse bacheloropleiding. Daarmee erkent men dat studenten geschikt moeten worden geacht voor een studie in het hoger onderwijs, ook al is hun studietempo 75% van dat van een voltijdse normstudent, bijvoorbeeld ten gevolge van verplichtingen naast de studie (zoals een parttime werkring, de zorgplicht van studerende moeders/vaders, verplichtingen op het gebied van mantelzorg). Deze 75%-norm komt tevens tegemoet aan studievertraging ten gevolge van een individuele studielast die hoger ligt dan de 28 uur per studiepoint (1680 uur per cursusjaar) die de wetgever bij de normstudent veronderstelt (bv. ten gevolge van een afwijkend beginniveau, geringere taalvaardigheid, een dubbelstudie, deelname aan een excellentieprogramma). Bovendien wordt met deze 45%-norm enigszins recht gedaan aan studenten die overbelast worden ten gevolge van het feit dat studenten in vele studieprogramma's geen gelegenheid krijgen hun studielast evenwichtig te spreiden over minimaal 42 weken per studiejaar, en al helemaal niet over de volle twaalf maanden van hun inschrijvingsjaar.¹⁰

Als studenten in bredere kring onderkennen dat een BSA-norm van boven de 75% domweg onrechtvaardig is, ontstaat er een klimaat waarin gedupeerde studenten bereid zijn mee te werken aan een proefproces tegen de Rotterdamse 100%-norm (Nominaal = Normaal). Als zich dan bovendien een sponsor aandient die voor de juridische begeleiding zorgt en die de advocatenkosten voor z'n rekening neemt, is er een goede kans dat het proefproces in 2016 van start kan gaan.

Wes Holleman

weblog onderwijs 30-11-2015

<http://www.onderwijsethiek.nl>

⁹ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/de-bureaucratie-van-het-bindend-studieadvies> (26/5/2015)

¹⁰ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/studeren-zonder-overbelasting-ii> (6/4/2015)